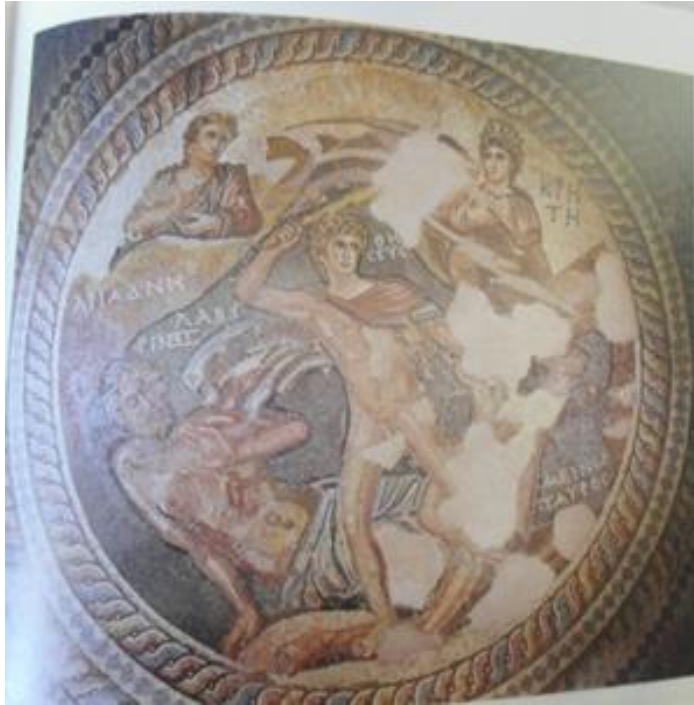
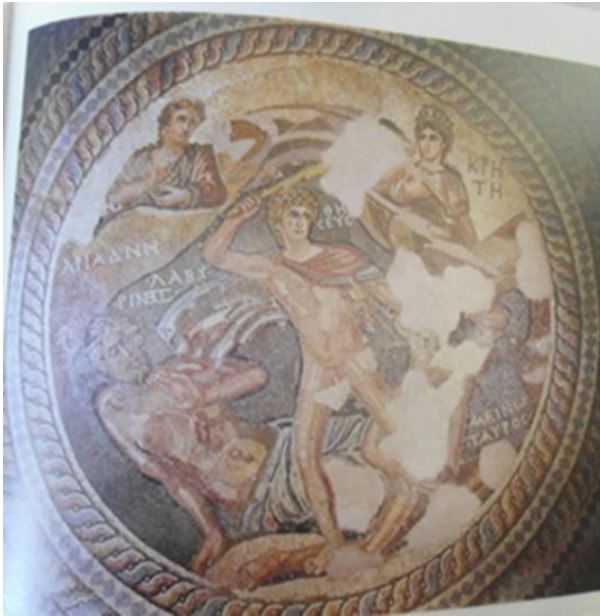

Εκπαιδευτική Προσέγγιση Ψηφιδωτού
«Θησέας και μινώταυρος»
για παιδιά προσχολικής ηλικίας

Υπεύθυνη Καθηγήτρια : Χρυσάνθη Μαυροπούλου-Τσιούμη
Μεταπτυχιακή φοιτήτρια Θεολογικών Σπουδών :
Ελένη Καρβουνάρη – Ιππολύτου
Πανεπιστήμιο Νεάπολις Πάφου
2014-2015

Ένταξη του προγράμματος μουσειακής αγωγής στο τρέχον σχολικό πρόγραμμα του νηπιαγωγείου «Γνωρίζω τον εαυτό μου»

- **Μέσο:** Ψηφιδωτό “Θησέας και Μινώταυρος”

Επεξεργασία της υποενότητας «Προσωπικά χαρίσματα»

- **χάρισμα της προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο**

Πριν την επίσκεψη στο χώρο των ψηφιδωτών

Προετοιμασία παιδιών

Μάθημα 1ο

ΑΦΟΡΜΗΣΗ (Δημιουργία δραματικού πλαισίου)

Προσπάθησα να κινήσω το ενδιαφέρον των παιδιών ώστε να θέλουν να επισκεφτούν τον χώρο. Πήρα το ρόλο της κυρίας Αρχαιολογίας και έδωσα πληροφορίες για το χώρο μέσα από μια αυτοσχέδια ιστορία. Τόνισα ότι μου άρεσε η ιστορία του Θησέα που μου διάβαζε η μητέρα μου όταν ήμουν μικρή και γι' αυτό δώσαμε στην οικία μας αυτό το όνομα.

Δραστηριότητα 1

Αφού παρουσιάστηκε η ιστορία του Θησέα και του μινώταυρου, ζήτησα από τα παιδιά να βάλουν σε σειρά τις εικόνες, για να δω αν κατανόησαν το περιεχόμενό της. Τα παιδιά μπόρεσαν να ανταποκριθούν στο ζητούμενο με μεγάλη ευκολία.

Δραστηριότητα 2

Τα παιδιά ανάφεραν τους τρεις βασικούς ήρωες της ιστορίας και αναγνώρισαν τα πρόσωπα στα περιγράμματα που τους δόθηκαν, δικαιολογώντας την απάντησή τους.

Στη συνέχεια, ταίριαξαν καρτέλες δύο χρωμάτων, μπλε για τα χαρίσματα-αρετές και καφέ για τα πάθη σε καθένα από τους ήρωες.

-κακός γιατί έτρωγε τους ανθρώπους
-άγριος
-άσχημος
-είχε μίσος γιατί δεν αγαπούσε τους ανθρώπους (μπορέσαν τα παιδιά να κατανοήσουν τις αντίθετες έννοιες μίσος -αγάπη και να τις χρησιμοποιήσουν

-είχε αγάπη γιατί αγάπησε πολύ τον Θησέα
-είχε φόβο γιατί φοβόταν να μην φάει τον Θησέα ο μινώταυρος
-καλόψυχη γιατί βοήθησε τον Θησέα

-όμορφος γιατί τον αγάπησε η Αριάδνη μόλις τον είδε
-θαρραλός γιατί δε φοβήθηκε τον μινώταυρο, γιατί πάλεψε με τον μινώταυρο
-δυνατός γιατί νίκησε τον μινώταυρο, γιατί τον σκότωσε.

Δραστηριότητα 3 «Αλλαγή ιστορίας»

Έθεσα στα παιδιά τα εξής ερωτήματα προς προβληματισμό
Εστίαση στην πράξη του Θησέα

Τι θα γινόταν αν ο Θησέας δεν αποφάσιζε να πάει στην Κρήτη και να σκοτώσει τον μινώταυρο;

-ο μινώταυρος θα έτρωγε και άλλους ανθρώπους
-δε θα έμενε κανείς στην Αθήνα γιατί θα τους έτρωγε όλους ο μινώταυρος.

Τι θα γινόταν αν ο Θησέας ενώ έμπαινε μέσα στον λαβύρινθο και έβλεπε τον μινώταυρο, φοβόταν και δείλιαζε;

-θα τον έτρωγε ο μινώταυρος
-δε θα μπορούσε να τον νικήσει
-θα φοβόντουσαν όλοι και κανείς δε θα πήγαινε να σκοτώσει τον μινώταυρο

Γιατί ο Θησέας διάλεξε να πάει στην Κρήτη και να σκοτώσει τον μινώταυρο;

-ήταν πολύ καλός
-αγαπούσε τους Αθηναίους και δεν ήθελε να τους φάει ο μινώταυρος
-του άρεσε να βοηθά
-θύμωσε με τον μινώταυρο που έκανε κακό

Έτσι, τα παιδιά μέσω συζήτησης, κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι αυτό που έκανε τον Θησέα να είναι τόσο γενναίος και να αποφασίσει να πάει να σκοτώσει τον μινώταυρο, ήταν η αγάπη του για τους συνανθρώπους του και η διάθεση προσφοράς προς το κοινωνικό σύνολο.

Δραστηριότητα 4 «Κατανόηση της έννοιας του λαβύρινθου»

1. Τα παιδιά χρωμάτισαν την πορεία που ακολούθησε ο Θησέας για να βρει τον μινώταυρο.

2. Κατασκεύασαν τον λαβύρινθο και δραματοποίησαν την ιστορία.

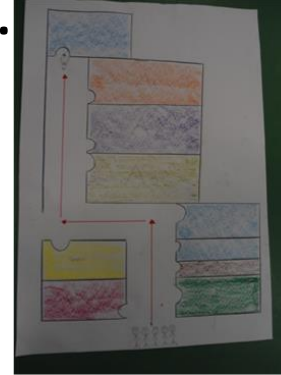
3. Ίδια δραστηριότητα με άλλα υλικά.

Μάθημα 2^ο

Δραστηριότητα 1

- Η Αριάδνη μας έδωσε ένα χάρτη – κάτοψη του σχολείου, τον οποίο έπρεπε να ακολουθήσουμε για να βρούμε τον μινώταυρο. Στόχος μου ήταν ο προσανατολισμός στον χώρο, γι 'αυτό και χρησιμοποίησα τον χώρο του σχολείου που ήταν ήδη γνωστός στα παιδιά.

Τα παιδιά βρήκαν τον μινώταυρο και προσπάθησαν να τον πείσουν να σταματήσει να τρώει ανθρώπους, δίνοντας μια πιο ανθρώπινη διάσταση στην ιστορία.

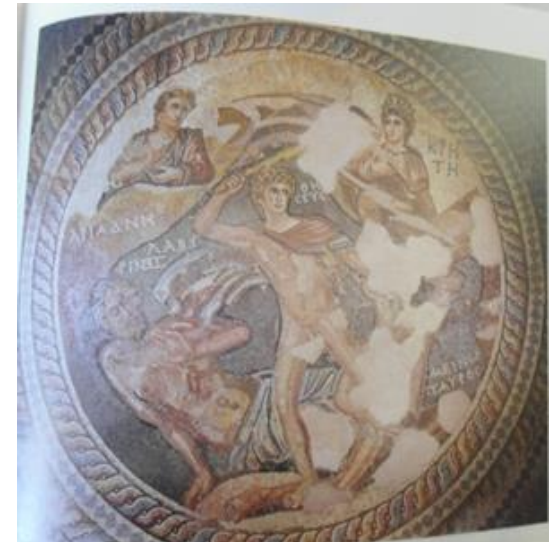

- αν σταματήσεις να τρως ανθρώπους θα σε κάνουμε φίλο μας
- να τρως φαγητό όπως το δικό μας μακαρόνια, φακές, φρούτα
- θα σε πάρουμε μαζί μας να παίζουμε αν γίνεις καλός
- δεν είναι σωστό να σκοτώνεις τους ανθρώπους
- θα καλέσουμε την αστυνομία αν θα τρως ανθρώπους

Δραστηριότητα 2

«Διάλεξε ποιο από τα τρία έργα βρίσκεται στο πάτωμα του δωματίου της κυρίας Αρχαιολογίας»

Εμφανίζεται ξανά η κυρία Αρχαιολογία, παρουσιάζει τρία έργα τέχνης και ζητά από τα παιδιά να κρίνουν ποιο από τα αυτά φτιάχτηκε στο πάτωμα του δωματίου της. Τα παιδιά παρατηρώντας απέκλεισαν το γλυπτό γιατί είναι «όρθιο» και αφού είπαν πως είναι είτε το ζωγραφισμένο είτε το ψηφιδωτό, τους παρουσίασα το υλικό που χρησιμοποιήθηκε (ψηφίδες) και κατέληξαν στο ψηφιδωτό.

Δραστηριότητα 3

«Ανακοίνωση αποστολής των παιδιών από την κυρία Αρχαιολογία»

Η κυρία Αρχαιολογία στέλνει τα παιδιά να βρουν το ψηφιδωτό του δωματίου της, να το μελετήσουν και να το αντιγράψουν για να το δώσει σε αυτόν που θα το φτιάξει στο νέο της σπίτι.

Έτσι περάσαμε από το στάδιο της αφόρμησης και της προετοιμασίας των παιδιών, στο στάδιο όπου θα επισκεφτόμασταν τον χώρο.

Κάνοντας μια αξιολόγηση των πρώτων δύο μαθημάτων, είδα ότι το ενδιαφέρον και η περιέργεια των παιδιών κορυφώθηκε και όλοι ήθελαν να επισκεφτούμε τον χώρο για να πραγματοποιήσουν την αποστολή τους.

Στον χώρο των ψηφιδωτών Επιτόπια εργασία

Δραστηριότητα 1

**Ο υπεύθυνος των ψηφιδωτών μας
πληροφόρησε για την πορεία που θα
ακολουθούσαμε και πορευτήκαμε προς
ανεύρεση της Οικίας του Θησέα,
καταγράφοντας την πορεία μας.**

Δραστηριότητα 2

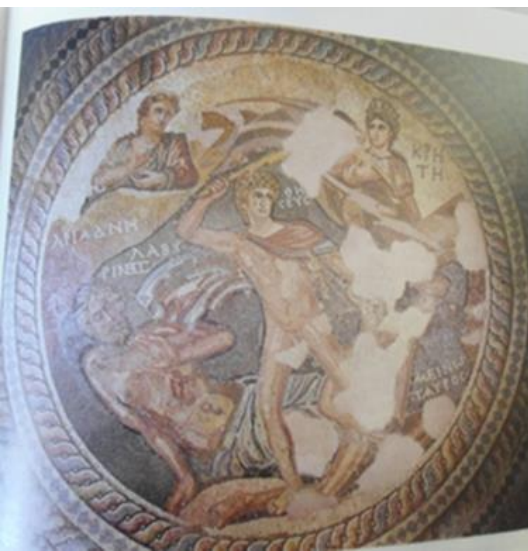
Τα παιδιά της Προδημοτικής βλέποντας την πέτρα έξω από την Οικία του Θησέα, αναγνώρισαν το όνομά του και κατάλαβαν ότι βρήκαμε το σπίτι της κυρίας Αρχαιολογίας.

Σε αυτό το σημείο έγινε αλλαγή προγράμματος. Ενώ δεν είχα σχεδιάσει την επόμενη δραστηριότητα, ακολούθησα την επιθυμία των παιδιών να δουν τι δείχνει η τεράστια πινακίδα που βρήκαμε.

Τα παιδιά παρατήρησαν τα δύο ψηφιδωτά της πινακίδας και επέλεξαν το δεξί ψηφιδωτό ως αυτό που ψάχναμε βλέποντας το σπαθί στο υψωμένο χέρι του Θησέα. Ακολουθώντας και εν συντομία τα παιδιά σχολίασαν το περιεχόμενο του ψηφιδωτού.

Στην ερώτηση που είναι ο μινώταυρος τα παιδιά μου έδειξαν ακριβώς το σημείο που στην πραγματικότητα βρισκόταν πριν τη φθορά. Επίσης, μπόρεσαν να αναγνωρίσουν την Αριάδνη από τον μίτο που κρατούσε στο χέρι της. Δεν μπόρεσαν όμως να αναγνωρίσουν τις μορφές του λαβύρινθου και της Κρήτης και να καταλάβουν την έννοια της προσωποποίησης.

Έτσι, αφού ξέραμε πλέον ακριβώς το ψηφιδωτό που ψάχναμε προχωρήσαμε για να το εντοπίσουμε στο χώρο.

Για τον λαβύρινθο

-ήταν αυτός που έφτιαξε τον λαβύρινθο.

-ήταν ο πατέρας του Θησέα
Τους ρώτησα αν αυτός βρισκόταν στην Κρήτη με τον Θησέα, τα παιδιά μου είπαν ότι έμεινε στην Αθήνα και κατάλαβαν ότι δεν ήταν εκείνος.

Για την Κρήτη

Ρώτησα σε ποια πόλη πήγε ο Θησέας για να σκοτώσει τον μινώταυρο και μου είπαν στην Κρήτη.

Δραστηριότητα 3

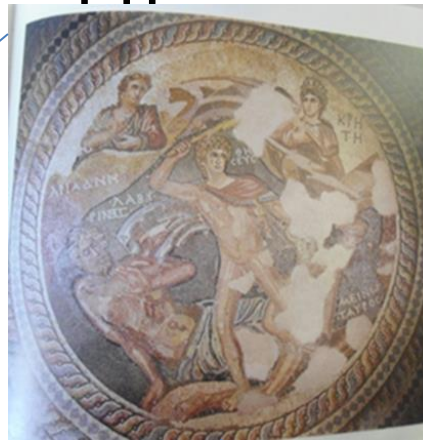
Εντοπισμός και μελέτη- παρατήρηση ψηφιδωτού Περιγραφικό επίπεδο - συνολικά

Μπαίνοντας στην Οικία του Θησέα τα παιδιά εντόπισαν το ψηφιδωτό με μεγάλη ευκολία. Όσα είχαν προσέξει προηγουμένως στην εξωτερική πινακίδα, τα έβλεπαν επί τόπου και έκαναν μια συνολική περιγραφή του ψηφιδωτού.

-Ποιοι απεικονίζονται στο ψηφιδωτό;

Ο Θησέας, η Αριάδνη, η Κρήτη και ο λαβύρινθος.

Ήδη τα παιδιά κράτησαν στην μνήμη τους τις πληροφορίες που πήραμε από την πινακίδα πριν να μπούμε στην Οικία του Θησέα.

-Γιατί χάλασε το ψηφιδωτό;

χάλασε από τις βροχές
χάλασε γιατί πατούσαν το ψηφιδωτό (τους είχα πει προηγουμένως όταν μου ζήτησαν να μπούμε μέσα στο χώρο του ψηφιδωτού, ότι δεν γίνεται να το πατήσουμε γιατί θα χαλάσει)
χάλασε γιατί έπεσε πάνω του πύραυλος

χάλασε από τον ήλιο
χάλασε από τις αστραπές
χάλασε από τις καταιγίδες

-Ποιος λείπει και γιατί;

Ο μινώταυρος

Δραστηριότητα 3

Εδώ παίρνοντας κομμάτι κομμάτι το αναλύσαμε από πλευράς περιεχομένου για να δω τι κατάλαβαν. Οι παρατηρήσεις τους ήταν πάρα πολύ καλές και λεπτομερείς.

Τι στάση έχει το σώμα του Θησέα;

- έχει ψηλά το χέρι του
- τι κρατάει;
- κρατάει στο ένα χέρι το σπαθί του για να σκοτώσει τον μινώταυρο

Τι φοράει;

- φοράει μόνο κάπα
- δε φοράει ρούχα, είναι «τίτσιρος»(γυμνός)

Τι νομίζετε πως νιώθει;

- χαρά γιατί σκότωσε τον μινώταυρο
- χαμογελάει
- δεν φοβάται

Η Κρήτη τι φοράει;

- φοράει κορώνα
- είναι όπως την βασίλισσα
- είναι όπως την πριγκίπισσα

Που έχει το χέρι της και γιατί;

- κρατά το μάγουλο της
- βαριέται
- κουράστηκε
- σκέφτεται ποιος θα νικήσει

Η Αριάδνη τι κρατάει και πως σας φαίνεται;

- κρατάει την κλωστή
- θέλει να δώσει την κλωστή στον Θησέα για να μη χαθεί
- είναι λυπημένη
- φοβάται ότι ο μινώταυρος θα σκοτώσει τον Θησέα
- φοράει ρούχα

Ο λαβύρινθος τι φοράει, πως είναι τα χέρια του, έχει την ίδια στάση με τα άλλα πρόσωπα;

- είναι γυμνός από πάνω
- φορά φούστα
- το ρούχο του έχει πολλά χρώματα
- το ένα χέρι είναι κάτω και το άλλο μπροστά
- κοιτάζει που παλεύουν
- ξάπλωσε

Τι νιώθει, έχει κάποια έκφραση στο πρόσωπό του;

- Φοβάται τον μινώταυρο

Δραστηριότητα 4

Στη συνέχεια μελετήσαμε τα μορφολογικά στοιχεία του ψηφιδωτού

ΣΧΗΜΑ, ΥΛΙΚΟ ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ, ΥΦΗ

Μπορείτε να δείτε όλο το ψηφιδωτό και να μου πείτε τι σχήμα έχει;

-Κύκλος

-Είναι τετράγωνο

Στις δύο άκρες φαινόταν ότι το ψηφιδωτό είχε γωνιές και στις άλλες δύο ήταν κυκλικό.

Από ποια υλικά είναι φτιαγμένο;

-Από μικρές πέτρες.

Αν μπορούσαμε να το αγίζουμε πως θα το νιώθαμε ίδιο ή όχι; (υφή)

-Θα νιώθαμε τις πέτρες

Που βρήκαν άραγε όλες αυτές τις πέτρες για να φτιάξουν το ψηφιδωτό (αυτή η ερώτηση προέκυψε εκείνη την ώρα)

-στην αυλή

-στο χώμα

-στην παραλία, στη θάλασσα

ΔΙΑΚΟΣΜΗΣΗ

Τα παιδιά εντόπισαν τα είδη των γραμμών και την έννοια του μοτίβο, λόγω του ότι τα είχαν ήδη διδαχθεί.

Πως είναι γύρω- γύρω διακοσμημένο; (μοτίβο, είδη γραμμών)

-Έχει σταυρούς

-Έχει ρόμβους

-Έχει σκουληκάκια

-Έχει καμπύλες

Με ποια σειρά βάλανε τα σκουληκάκια και τους ρόμβους; Ας τα «διαβάσουμε»

-Σκουληκάκια, ρόμβοι, σκουληκάκια,

ρόμβοι

-Είναι μοτίβο!

Αξιοσημείωτο είναι ότι τα παιδιά μέσω συζήτησης και προσεχτικής παρατήρησης μπόρεσαν να μου δώσουν πληροφορίες σχετικά με την τεχνική του ψηφιδωτού.

Πώς νομίζετε βάλανε όλες αυτές τις πέτρες για να φτιάξουν το ψηφιδωτό ;

- Τις κόλλησαν

- Τις έβαλαν δίπλα δίπλα, όχι να ακουμπά η μια πάνω στην άλλη

- τις κόλλησαν με γόμα

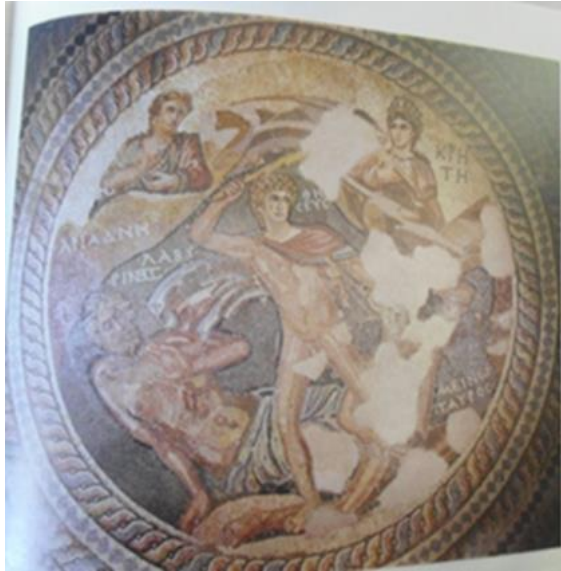

Τις κόλλησαν πάνω στο χώμα δηλαδή;

-όχι βάλαν τσιμέντο, να το εκεί

Δραστηριότητα 5 «Παγωμένη εικόνα»

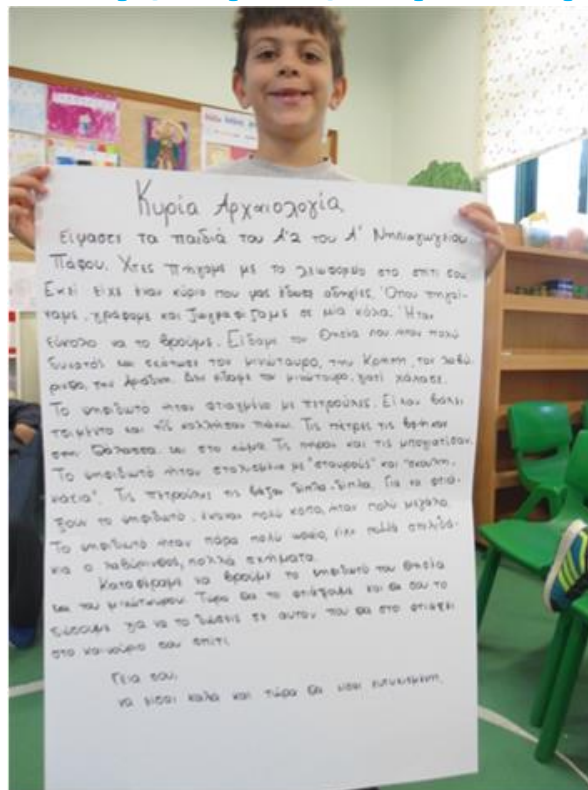
Τα παιδιά ενεργοποιήθηκαν και ψυχαγωγήθηκαν μέσω της αναπαράστασης του θέματος του ψηφιδωτού με τα σώματά τους.

Δραστηριότητες μετά την επίσκεψη, στο χώρο της τάξης μας

Δραστηριότητα 1

«Σύνταξη επιστολής προς την κυρία Αρχαιολογία»

Τα παιδιά ετοίμασαν μια επιστολή προς την κυρία Αρχαιολογία με τις σκέψεις, τα συναισθήματα, τις γνώσεις και τις εντυπώσεις τους από την αποστολή τους.

Δραστηριότητα 2

«Αντιγραφή ψηφιδωτού»

Αναρτήθηκε φωτοτυπία του ψηφιδωτού και ζητήθηκε από τα παιδιά να το αντιγράψουν για να εσιτιάσουν στο περιεχόμενο και να προετοιμαστούν για την επόμενη δραστηριότητα.

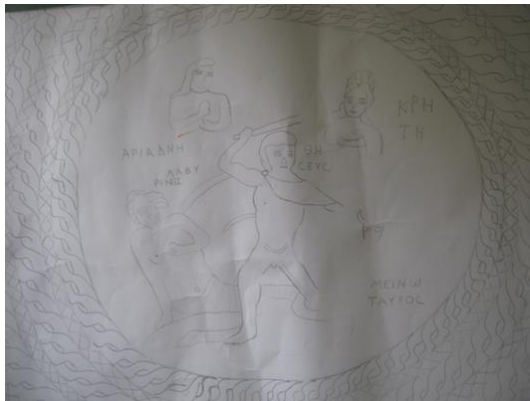
Η πλειονότητα των παιδιών ανταποκρίθηκε θετικά. Τα μεγαλύτερα παιδιά απόδωσαν σχεδόν όλες τις λεπτομέρειες, ενώ παιδιά μικρότερης ηλικίας γράψανε ακόμη και τα ονόματα των προσώπων που απεικονίζονται ακριβώς όπως και στο πραγματικό ψηφιδωτό. Αξιοπρόσεχτο είναι ότι τα μικρότερα παιδιά συνέχισαν τις μορφές ενώ στο πραγματικό ψηφιδωτό ήταν ως την μέση.

Δραστηριότητα 3

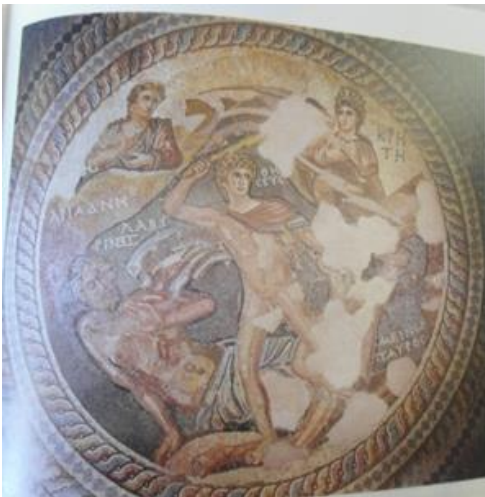
Φτιάχνουμε το ψηφιδωτό που μελετήσαμε με ψηφίδες χαρτιού

Αφού τα παιδιά αποφασίσανε για τις θέσεις των προσώπων, έκαναν τα περιγράμματα και τα διακοσμητικά σχέδια, βάλανε τους σωστούς χρωματισμούς με χρωματιστά μολύβια, κόψανε με τα χέρια τους μικρές ψηφίδες από περιοδικά και τις τοποθέτησαν την μια δίπλα στην άλλη.

Το αποτέλεσμα!

Οι δυσκολίες που συναντήσαμε αφορούν την απόδοση των αποχρώσεων και το κόψιμο μικρών ψηφίδων για το γέμισμα μικρών επιφανειών. Μπόρεσαν όμως να καταλάβουν σε ποια σημεία δεν έπρεπε να βάλουν ψηφίδες γιατί εκεί υπήρχε φθορά.

Συμπεράσματα

- Αν και πρώτη φορά εφαρμόστηκε ένα τέτοιο πρόγραμμα στην τάξη μου, τα αποτελέσματα ήταν πολύ καλύτερα από ό,τι περίμενα κρίνοντας από τις αντιδράσεις των παιδιών και όσα έμαθαν. Σε καμία περίπτωση δε φανταζόμουν ότι παιδιά τόσο μικρής ηλικίας θα μπορούσαν όχι μόνο να παρατηρήσουν λεπτομέρειες, αλλά και να μαντέψουν μέσω παρατήρησης την τεχνική του ψηφιδωτού. Συμμετείχαν με ενθουσιασμό σ' όλες τις δραστηριότητες, η περιέργεια τους συνεχώς αυξανόταν σε κάθε φάση του προγράμματος και το ενδιαφέρον τους κρατήθηκε αμείωτο ως το τέλος.
- Βέβαια, χρειάστηκε να τροποποιήσω κάποιες δραστηριότητες από τον αρχικό σχεδιασμό και να προσθέσω άλλες, ακολουθώντας τις αντιδράσεις και τα ερεθίσματα των παιδιών. Σημαντικό είναι ότι οι στόχοι υλοποιήθηκαν σε όλες τις φάσεις του προγράμματος.

Συμπεράσματα

- Ιδιαίτερα για τα ζωηρά παιδιά της τάξης η ιδέα της αποστολής και η προσπάθεια να την φέρουν εις πέρας, τους κράτησε το ενδιαφέρον. Ο χρόνος συμμετοχής και προσοχής της ολομέλειας της τάξης ξεπέρασε κατά πολύ τις προσδοκίες μου, αφού ενώ το μάθημα στον χώρο των ψηφιδωτών ήταν σχεδιασμένο για μια ώρα, τα παιδιά μπόρεσαν να παρακολουθήσουν για μια ώρα και 20 λεπτά, δύο διδακτικές περιόδους, που μόνο με εναλλαγή γνωστικών αντικειμένων επιτυγχάνεται στον χώρο του σχολείου ή στις ελεύθερες δραστηριότητες. Έτσι, μπορώ να πω με βεβαιότητα ότι η διδασκαλία στον αρχαιολογικό χώρο, παρά με φωτογραφικό υλικό μέσα στην τάξη, αυξάνει τη διάρκεια συμμετοχής των παιδιών.
- Τέλος, αυτό που πρόσφερε σε εμένα η συγκεκριμένη εμπειρία ήταν κυρίως ανάταση ψυχής καθώς βγήκα από τον καθιερωμένο τρόπο διδασκαλίας και τους τέσσερεις τοίχους της τάξης μου.